



## Indkredsning af de grundlæggende normative principper for økologisk jordbrug

Hugo F. Alrøe & Erik Steen Kristensen

Forskningscenter for Økologisk Jordbrug  
[www.foejo.dk](http://www.foejo.dk)

Email: [hugo.alroe \(a\) agrsci.dk](mailto:hugo.alroe@agrsci.dk)  
[www.alroe.dk/hugo](http://www.alroe.dk/hugo)

O A S E w o r k s h o p 1 9 . s e p . 2 0 0 2



## Tre principper



Kredsløbsprincippet



Forsigtighedsprincippet



Nærhedsprincippet

O A S E w o r k s h o p 1 9 . s e p . 2 0 0 2



## Hvorfor sådanne principper?

Der er eksplicitte mål for økologisk jordbrug (fx i LØJs avlsgrundlag). Men de underliggende værdier og etiske normer gøres sjældent helt eksplicitte.

Vores første påstand er at der er brug for at formulere nogle få simple principper for hvordan man skal handle på en økologisk måde:

- de økologiske bevægelser har brug for det
- forskningen har brug for det

Vores anden påstand er at man faktisk kan finde sådanne grundlæggende normative principper.

O A S E w o r k s h o p 1 9 . s e p . 2 0 0 2



## Hvorfor har vi brug for dem?

- For at udvikle økologisk jordbrug i andre dele af verden, med forskellige kulturelle og naturlige betingelser.
- For at udvikle 'økologi' indenfor andre områder (fiskeri, skovbrug, tekstiler, osv).
- For at imødegå den faktiske teknologiske og strukturelle udvikling af økologisk jordbrug:
  - Vil vi virkelig gå i denne retning? Kan vi undgå det?
  - Konsekvenser for fødevarer sikkerhed, forbrugertillid, dyrevelfærd, osv.
- For at udvikle simple og konsistente regler.

O A S E w o r k s h o p 1 9 . s e p . 2 0 0 2



## Hvorfor netop disse principper?

**'Det økologiske syn' på mennesker og natur**



**Grundlæggende principper for at 'handle økologisk'**

Ikke speciel for, men karakteristisk for de økologiske bevægelser

Ikke bevis, men forslag

Til diskussion og bekræftelse i de økologiske bevægelser

O A S E w o r k s h o p 1 9 . s e p . 2 0 0 2



## Hvorfor netop disse?

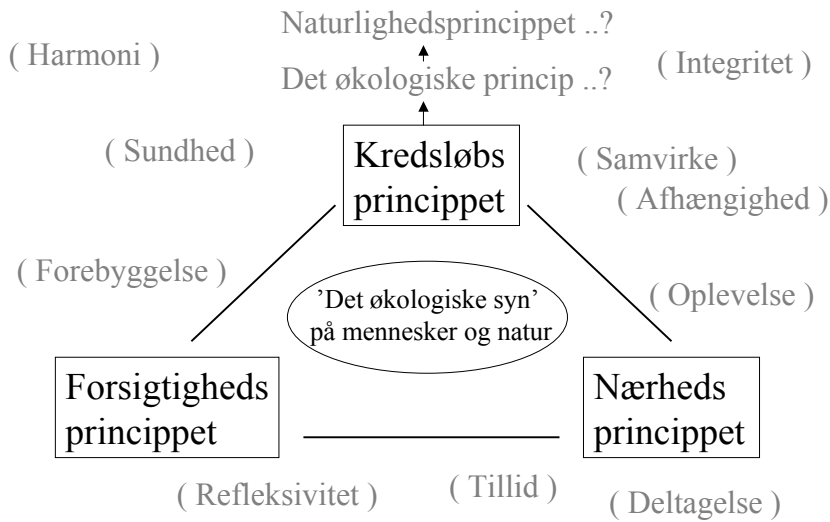
**'Det økologiske syn' på mennesker og natur**

- Mennesket er en del af naturen. Sociale systemer kan skelnes fra naturlige systemer, men ikke adskilles fra dem.
- Videnskabelig viden om komplekse systemer vil altid være begrænset og kontekstafhængig.
- Liv og læring er både individuel oplevelse og social samvirke. Folk har behov for at være involverede.

O A S E w o r k s h o p 1 9 . s e p . 2 0 0 2



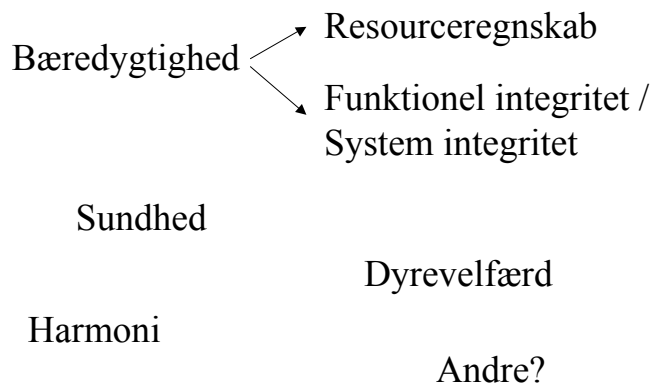
# Hvorfor netop disse?



O A S E w o r k s h o p 1 9 . s e p . 2 0 0 2



# Og hvorfor ikke disse?



O A S E w o r k s h o p 1 9 . s e p . 2 0 0 2



## Kredsløbsprincippet (eller det økologiske princip)

Dette er et princip for hvordan den økologiske praksis skal virke i forhold til naturen. Det siger at:

*Økologisk produktion bør samarbejde med naturen.*

*Det betyder at produktionen bør efterligne og drage nytte af naturens systemer og kredsløb, tilpasse sig dem og være med til at understøtte dem.*

O A S E w o r k s h o p 1 9 . s e p . 2 0 0 2



## Forsigtighedsprincippet

Dette er et princip for hvordan man skal håndtere nye teknologier og udvidelser af eksisterende produktioner. Det siger at:

*Man bør forebygge skader på miljø og helbred, selv om der ikke findes afgørende videnskabelige beviser for at denne skade vil finde sted.*

Ud over 'stop dette', indebærer princippet også:

- generel fremme af renere og sikrere teknologier
- omfattende forskning for at opdage og reducere risici

O A S E w o r k s h o p 1 9 . s e p . 2 0 0 2



## Nærhedsprincippet

Dette princip vedrører læring og kommunikation mellem forbrugere, landmænd, virksomheder, forskere og andre aktører i de økologiske fødevarer systemer. Vigtige aspekter er at:

- *man bør skabe systemer med muligheder for førstehånds oplevelse og personlig kontakt*
- *man bør fremme deltagelse af alle relevante aktører og deres værdier og kulturer*
- *man bør fremme gennemsækeligheden af de økologiske fødevarer systemer*

O A S E w o r k s h o p 1 9 . s e p . 2 0 0 2



## Nærhedsprincippet foreslår

At vi bør videreudvikle produktions-, forarbejdnings- og afsætnings systemer der

- er baseret på nære relationer mellem producent og forbruger
- der bygger på større åbenhed og gennemsækelighed
- hvor de forskellige led i producentkæden er kendte og kan kontaktes

Dette kan måske være et alternativ til den nuværende udvikling mod stadig mere komplekse regler og øget kontrol.

O A S E w o r k s h o p 1 9 . s e p . 2 0 0 2



## Hvad kan de bruges til?

Grundlæggende normative principper kan være et redskab til at:

- imødegå den 'selvkørende' teknologiske og strukturelle udvikling
- fremme udviklingen og udbredelsen af økologisk praksis
- udvikle simple, konsistente regler for en stadigt mere omfattende økologisk praksis



## Og hvad så?

Indkredsningen af sådanne normative principper kræver værdiundersøgelser og omfattende diskussioner af de økologiske værdier blandt alle relevante aktører i de økologiske bevægelser.